

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งประเทศไทยเป็นหนึ่งในสังคมโลกที่มีการติดต่อสื่อสารกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการแข่งขันกันโดยเสรี ดังนั้นการพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นความจำเป็นพื้นฐานสากลทั่วไป สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนเป็นอย่างมากในการที่จะพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายดังกล่าวนี้ ขึ้นอยู่กับคุณภาพและความสามารถในการจัดการศึกษา ที่จะทำให้การศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตของประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาสาระกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องเป็นเพื่อคนไทยทั้งหมดอย่างหลากหลายและสอดคล้องกับกลุ่มต่างๆ และคนทั้งหมดในสังคมต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546)

ประเทศไทยมีนโยบายที่จะปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ ประกอบกับมีการปฏิรูปการเมืองและมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ตามมาตรา 43 กำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาว่า ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 22 ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 23 ข้อ 5 คือมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิต

อย่างมีความสุข โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งส่งผลทั้งทางบวกและทางลบ ก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด การปรับตัวที่ไม่เหมาะสม ส่งผลเสียต่อสุขภาพจิต สุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับ บิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน

การที่จะทำกิจกรรมใดๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประชาชน การมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการที่จะทำให้ผลการดำเนินงานนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนบนพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เน้นบทบาทของชุมชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บทบาทและความสำคัญของชุมชนต่อการจัดการศึกษาในสภาพสังคมยุคปัจจุบัน พ่อ แม่ ผู้ปกครองต้องทำงานหนักเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ความกดดันต่างๆ ทำให้ พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาอยู่ร่วมกับลูกน้อยลงในขณะที่การให้การศึกษาแก่เด็กๆ ต้องการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองมากขึ้น ทั้งนี้โรงเรียนเป็นหน่วยงานหน่วยงานหนึ่งของสังคม ที่ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน มีหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาสมาชิกให้มีประสิทธิภาพออกสู่สังคม และได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาหาความรู้ เพราะฉะนั้นผู้ปกครองจึงควรที่จะทราบและเข้าใจตลอดจนการให้การสนับสนุนทั้งทางด้านกำลังเงิน กำลังกาย และกำลังปัญญา เพื่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน อันจะช่วยให้การศึกษาของบุตรหลานมีความก้าวหน้า มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

สรุปได้ว่าชุมชนมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพราะชุมชนในฐานะเจ้าของการศึกษาจะรู้ดีว่าประชาชนและบุตรหลานต้องการอะไร ชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้หลายลักษณะ เช่น การมีส่วนร่วมในฐานะผู้จัดการศึกษา การมีส่วนร่วมในฐานะกรรมการในคณะกรรมการที่กฎหมายกำหนด การมีส่วนร่วมในฐานะผู้สนับสนุนช่วยเหลือทั่วไป

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอีกกระบวนการหนึ่งในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก

ในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอกรวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับ ครูที่ปรึกษา บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปลอดจากสารเสพติด เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา โดยมีองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ 5 ประการ (กรมสุขภาพจิต, 2551, 10) ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาและการส่งต่อ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยวางนโยบายไว้ว่า “ปีการศึกษา 2555-2556 เป็นปีแห่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้พ้นภัยยาเสพติด” โดยมียุทธศาสตร์บูรณาการการทำงานที่เกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วนและต้องมีเครือข่ายการทำงานระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน โดยจัดให้มีสัปดาห์การเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยให้โรงเรียนออกเยี่ยมบ้านนักเรียนตามวันเวลาที่กำหนด รวมทั้งรายงานผลการออกเยี่ยมบ้านเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ได้นำมาตรการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาดำเนินการ โดยให้สถานศึกษาในสังกัดมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายในสถานศึกษา จัดประชุมสัมมนาผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้ปกครอง เพื่อให้ทุกฝ่ายประสานความร่วมมือจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

สถานศึกษาภายในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพนบพิตา ได้นำเอาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 โดยการดำเนินงานต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครู พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีส่วนสำคัญอย่างมากในการที่จะช่วยเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอยู่เสมอ เนื่องจากทุกปัญหาของนักเรียนล้วน มีสาเหตุและไม่ได้เกิดขึ้นทันทีทันใด แต่เป็นการสั่งสมประสพการณ์ที่มีผลเชิงลบต่อพฤติกรรม ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำหากไม่ได้รับการช่วยเหลือในเบื้องต้น ปัญหาที่จะลุกลามมากขึ้นจนมีความซับซ้อนยากต่อการแก้ไขในที่สุด

จากการรายงานสรุปผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพนบพิตา ผลการดำเนินงานในปีการศึกษา 2553-2554 ที่ผ่านมามีการดำเนินงานยังไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ บทบาทการเข้ามามีส่วนร่วมของ พ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนา

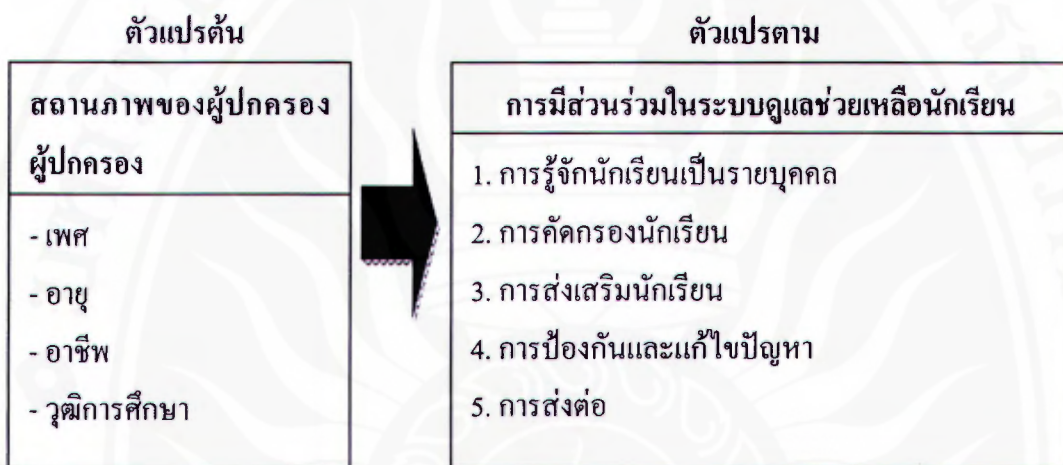
คุณภาพการศึกษาด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังมีน้อย เนื่องจากขาดการประสานงานและความร่วมมือจากหลายฝ่าย นักเรียนบางส่วนยังมีปัญหาที่ไม่ได้รับการแก้ไข ให้ถูกทาง ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพนบพิตำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ในองค์ประกอบหลัก 5 ประการ (กรมสุขภาพจิต, 2551, 10) ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาและการส่งต่อ ตลอดจนปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพนบพิตำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 เพื่อเป็นข้อมูลและเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักเรียน ตลอดจนประสิทธิผลด้านการบริหารการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพนบพิตำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพนบพิตำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพและวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาปัญหาของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพนบพิตำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

กรอบความคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ประการ (กรมสุขภาพจิต, 2551, 10) ประกอบด้วย 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) ด้านการส่งต่อ โดยสามารถสรุปกรอบแนวคิด ในการวิจัยได้ดังภาพต่อไปนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพนบพิดำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้ปกครองนักเรียนที่มี เพศ อายุ อาชีพ และวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพนบพิดำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดทฤษฎีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยเนื้อหาภารกิจหลักของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ประการ (กรมสุขภาพจิต, 2551, 10) ประกอบด้วย

- 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2) การคัดกรองนักเรียน
- 3) การส่งเสริมนักเรียน
- 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 5) การส่งต่อ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา (ปีที่ 1-ปีที่ 6) โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพหนองพิต้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ในปีการศึกษา 2555 จำนวน 2,027 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา (ป.1-ป.6) โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพหนองพิต้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ในปีการศึกษา 2555 ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) แล้วกำหนดชั้นภูมิตามสถานศึกษาและกำหนดสัดส่วนขนาดกลุ่มตัวอย่างจากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลากได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 322 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับ

3.1.1 เพศ

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 อายุ

3.1.2.1 ไม่เกิน 30 ปี

3.1.2.2 30 - 40 ปี

3.1.2.3 40 ปีขึ้นไป - 50 ปี

3.1.2.4 50 ปีขึ้นไป

3.1.3 อาชีพ

3.1.3.1 รับจ้าง

3.1.3.2 เกษตรกรรม

3.1.3.3 รับราชการ

3.1.3.4 อื่นๆ

3.1.4 วุฒิการศึกษา

3.1.4.1 ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)

3.1.4.2 มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า (ม.1-ม.6)

3.1.4.3 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ม.4, ม.6, ปวช.)

3.1.4.4 อนุปริญญาหรือเทียบเท่าขึ้นไป (ปวส., ปริญญาตรี, สูงกว่า

ปริญญาตรี)

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพนบพิดำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ใน 5 ประการ (กรมสุขภาพจิต, 2551, 10) ประกอบด้วย

3.2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.2.2 การคัดกรองนักเรียน

3.2.3 การส่งเสริมนักเรียน

3.2.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา

3.2.5 การส่งต่อ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ความร่วมมือในกระบวนการดำเนินงานตามระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพนบพิดำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

2. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา (ปีที่1-ปีที่6) โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพนบพิดำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

3. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการส่งเสริม การช่วยเหลือ การป้องกัน และแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการ เครื่องมือ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการพัฒนานักเรียนให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ สังเกตพฤติกรรมนักเรียน สัมภาษณ์นักเรียน เพื่อนครู และผู้ปกครอง ศึกษาข้อมูลจากผลการเรียน และปัญหาสุขภาพ มีการทำแบบบันทึกและจด บันทึกข้อมูลต่างๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อประเมินนักเรียนร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยอาศัยข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนจากข้อ 3.1 และ การใช้แบบคัดกรอง (SDQ) เพื่อจัดนักเรียนออกเป็นกลุ่ม คือกลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและ กลุ่มมีปัญหา

3.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน มีการส่งเสริมนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยงที่ได้รับการแก้ไขแล้ว

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา คือการให้คำปรึกษาเบื้องต้นตามสภาพปัญหา การช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลตามสภาพปัญหาจากการคัดกรอง การติดตาม การช่วยเหลือ อย่างต่อเนื่อง การประสานงานการส่งต่อภายใน ภายนอกร่วมกับบุคคลและองค์กรหรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง และการรายงานผลการดำเนินการช่วยเหลือและส่งต่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

3.5 ด้านการส่งต่อ คือ การส่งนักเรียนที่มีปัญหาที่ครูช่วยเหลือแล้วนักเรียนไม่ดีขึ้น และขาดต่อการช่วยเหลือ จึงดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อให้ปัญหาของนักเรียน ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มีผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ใช้กำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา